

Til
verdiskaping@oed.dep.no
«Innspill veikart hydrogen»

Dato: 10.12.2020

Greenstat Hydrogen AS
Vestre Skostredet 2
5072 Bergen
Kontakt: are@greenstat.no

Innspill til regjeringens veikart for hydrogen

Bakgrunn

Greenstat AS har som formål å bidra til et utslippsfritt samfunn og gjør dette gjennom å etablere og investere i prosjekter og selskaper innen fornybar energiproduksjon, lagring, distribusjon og forbruk. Vi sender herved våre skriftlige innspill til regjeringens planlagte veikart for hydrogen, som blir en del av en felles olje og energimelding ventet våren 2021. Greenstat er aktivt medlem i Norsk hydrogenforum og viser også til deres innspill.

Hydrogensatsing i Norge og Europa

Regjeringens hydrogenstrategi ble presentert 3. juni, og omtrent samtidig har EU og flere nasjoner presentert ambisiøse hydrogenstrategier med tilhørende store bevilgninger, Tyskland har f.eks. lagt 95 milliarder kroner på bordet. Sist ut var Nord-Nederland og Italia som planlegger å bruke henholdsvis 90 og 100 mrd kroner innen 2030. Justert for folketall, tilsvarer dette en bevilgning på minst 6 milliarder kroner i Norge. Et veikart for hydrogen i Norge med betydelige bevilgninger og konkrete måltall for produksjonskapasitet, antall produksjonsenheter, fyllestasjoner og fartøy/kjøretøy blir derfor svært viktig om Norge skal ta del i utviklingen og posisjonere oss i fremtidens energimarked. Vi vil også ta til orde for at det utarbeides en helhetlig plan for distribusjon og innfasing av hydrogen i ulike sektorer deriblant i industri som har betydelig utslippsreduksjonspotensial ved innfasing av hydrogen (f.eks som reduksjonsmiddel i metallindustri). I denne sammenheng ser vi Norges deltakelse i IPCEI som svært positiv.

Satsingsområder

Hydrogenstrategien er et godt utgangspunkt for å stake ut den videre kursen. Det er viktig at dette følges opp gjennom statsbudsjett og virkemiddelapparat, slik at et bredt utvalg «gryteklare» hydrogenprosjekt blir realisert og kommer raskt i gang. Vi nevner her et lite utvalg prosjekter:

- Flere konsortium er klar til å realisere hydrogendrevne hurtigbåter. Her bør regjeringen bruke samme modell som, med stor suksess, har vært brukt på fergeanbud, først med elektriske ferger, og nå på Vestfjorden hvor det er krav om hydrogendrift. Det bør også settes krav til hydrogendrift på andre lengre fergestrekninger.
- Det jobbes med hydrogenløsninger i maritim sektor både innen havbruk (fôrflåter og arbeidsbåter), fiskeri, fritidsbåter og offshore supplyskip. Dette er en viktig næring for Norge hvor vi har særlige fortrinn og hvor hydrogen vil spille en viktig rolle i fremtiden. Det er derfor viktig med gode støtteordninger innen maritim sektor.
- I Tyssedal ønsker TiZir å erstatte kull med hydrogen i reduksjonsprosessen, noe som vil redusere ett av Norges største CO2 punktutslipp med 90%. Dette er i tillegg en teknologi med stort internasjonalt potensiale.
- Flere produksjonsanlegg i hele Norge er klar til å bygges med en gang etterspørselen kommer. Det er viktig at dette støttes med en helhetlig strategi for H2-produksjon i Norge.

- Hydrogen vil bli viktig for å avkarbonisere vare- og godstransport. Det er derfor viktig med gode støtteordninger til hydrogen på vei og bane, i tillegg til et godt utbygd distribusjonsnett med fyllestasjoner og fleksible løsninger for fylling i en tidlig fase.

Havvind og hydrogen

Greenstat jobber nå med en utredning av optimal bruk av energi fra havvind i sørlige nordsjø og ser spesifikt på hydrogenproduksjon offshore. Rapporten vil bli offentlig tilgjengelig i løpet av våren 2021. Vi ser på offshore hydrogenproduksjon som svært interessant både med tanke på forsyning til Norge og drivstoff til maritim sektor, men også som eksportvare til et Europa som etterspør grønn hydrogen, og er i ferd med å bygge opp en infrastruktur rundt dette. Offshore hydrogenproduksjon representerer en unik brobygger mellom olje og gassnæring og nye grønne næringer, og er et kinderegg for Norge som vil kunne kombinere tre næringer hvor vi har unike muligheter/tradisjoner: Offshore/marin teknologi, havvind og hydrogen. For å lykkes med dette er det viktig at regjeringen:

- Jobber aktivt for europeisk samarbeid både innenfor havvindnæringen i Nordsjøen og hydrogenverdikjeden
- Raskt får på plass et rammeverk for utbygging av havvind i Nordsjøen
- Legger til rette for et teknologiutviklingsløp innenfor flytende havvind som åpner opp for flere aktører og teknologier.

Virkemiddelapparatet

Som økonomiske tiltak for å følge opp hydrogenstrategien mener vi følgende virkemiddel er nødvendig:

- Direkte støtte over statsbudsjettet til å dekke ekstrakostnader til grønne offentlige anskaffelser som ferger, hurtigbåter, kysttrafikk og tungtransport.
- Gjøre risikokapital tilgjengelig for investering i selskap som jobber i hele hydrogennæringskjeden (produksjon, lagring, distribusjon, fylleløsninger og bruk i ulike sektorer). Dette kan gjøres ved at regjeringen utvider mandatet og tilfører frisk kapital til Nysnø, eller på annen måte tilgjengeliggjør betydelig risikokapital til gryteklare hydrogenprosjekt. Risikokapital innebærer at staten selv går inn med betydelige investeringer i prosjekt og/eller selskap, med en målrettet og helhetlig strategi. Da prosjektene ofte er gjensidig avhengig for å lykkes (man må f.eks få opp både produksjon, distribusjon og forbruk av hydrogen samtidig for å lykkes), vil man ved å gå inn med tilstrekkelig kapital i flere prosjekt ta ned den totale risikoen, noe få private aktører har mulighet til på egenhånd. Risikokapital brukes til investering i selskap som ikke selv har tilstrekkelig egenkapital til å få lån og støtte til å realisere prosjekter. Risikokapital er investeringer med mål om langsiktig avkastning, og må ikke forveksles med prosjektstøtte eller annen støtte. På denne måten kan Staten ta del i verdiskapningen som er ventet i denne sektoren i årene som kommer. Nysnøs investering i ZEG Power er et godt eksempel på hvordan risikokapital også kan være utløsende for at prosjektet også får lån i banken og støtte fra ENOVA, og på den måten får «ballen til å rulle».
- Prosjektstøtte. Dette kan kanaliseres gjennom Innovasjon Norge, ENOVA og/eller Forskningsrådet, og vi vil peke på viktigheten av både produksjonsstøtte og driftsstøtte i tidligfase for fyllestasjoner, da man vil trenge noe tid på å få i gang et lønnsomt marked.

Med vennlig hilsen

Are Opstad Sæbø

Greenstat